

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 146/16

Luxemburg, 21 decembrie 2016

Hotărârea în cauza C-104/16 P
Consiliul/Front populaire pour la libération de la saguia-el-hamra et du rio de oro (Front Polisario)

Acordurile de asociere și de liberalizare încheiate între UE și Maroc nu sunt aplicabile Saharei Occidentale

Curtea anulează așadar hotărârea Tribunalului care concluzionase în sens contrar și respinge acțiunea în anulare formulată de Frontul Polisario împotriva deciziei Consiliului de a încheia acordul de liberalizare

Sahara Occidentală este un teritoriu din nord-vestul Africii, delimitat la nord de Maroc, la nord-est de Algeria, la est și la sud de Mauritania și la vest de Oceanul Atlantic. În prezent, cea mai mare parte a Saharei Occidentale este controlată de Maroc. O parte mai mică din acest teritoriu, situată la est, este controlată de Frontul Polisario, o mișcare ce urmărește obținerea independenței Saharei Occidentale și a cărei legitimitate a fost recunoscută de Organizația Națiunilor Unite.

Uniunea Europeană și Maroc au încheiat în 2012 un acord care prevede măsuri reciproce de liberalizare referitoare la produse agricole, la produse agricole transformate, la pește și produse pescărești (denumit în continuare „acordul de liberalizare”). Acest acord, al cărui domeniu de aplicare teritorial este același ca al Acordului de asociere UE-Maroc¹, a fost aprobat de Uniunea Europeană printr-o decizie a Consiliului².

Frontul Polisario a sesizat Tribunalul Uniunii Europene pentru a solicita anularea acestei decizii. Prin hotărârea pronunțată la 10 decembrie 2015³, Tribunalul a anulat decizia după ce a considerat, mai întâi, că acordurile de asociere și de liberalizare erau aplicabile „teritoriului Regatului Maroc” și că această expresie trebuia înțeleasă, în lipsa unei stipulații contrarii, ca incluzând Sahara Occidentală. În continuare, Tribunalul a apreciat că, având în vedere aplicarea acestor acorduri Saharei Occidentale, Frontul Polisario era vizat de decizia Consiliului și avea, prin urmare, calitate să solicite anularea acesteia. În sfârșit, Tribunalul a hotărât, în esență, că Consiliul nu și-a îndeplinit obligația de a examina, înaintea încheierii acordului de liberalizare, existența unor indicii ale unei exploatare a resurselor naturale ale teritoriului Saharei Occidentale aflat sub control marocan, susceptibilă să aibă loc în detrimentul locuitorilor săi și să aducă atingere drepturilor lor fundamentale. Nemulțumit de această hotărâre, Consiliul a sesizat Curtea de Justiție pentru a solicita anularea acesteia.

În hotărârea pronunțată astăzi, **Curtea, care se pronunță la finalul unei proceduri accelerate la cererea Consiliului**, admite recursul și **anulează hotărârea Tribunalului**.

Astfel, Curtea constată că, pentru a stabili domeniul de aplicare teritorial al acordului de liberalizare ai cărui termeni nu se referă în niciun moment la Sahara Occidentală, Tribunalul a omis să țină

¹ Acordul euro-mediteraneeen de instituire a unei asocieri între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Regatul Maroc, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 26 februarie 1996 și aprobat în numele comunităților respective prin Decizia 2000/204/CE, CECO a Consiliului și a Comisiei din 24 ianuarie 2000 (JO 2000, L 70, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 20, p. 184).

² Decizia 2012/497/UE a Consiliului din 8 martie 2012 privind încheierea Acordului sub forma unui schimb de scrisori între Uniunea Europeană și Regatul Maroc privind măsurile reciproce de liberalizare referitoare la produse agricole, la produse agricole transformate, la pește și produse pescărești, privind înlocuirea protocoalelor nr. 1, 2 și 3 și a anexelor la acestea, precum și privind modificările la Acordul euro-mediteraneeen de instituire a unei asocieri între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Regatul Maroc, pe de altă parte (JO 2012, L 241, p. 2).

³ Hotărârea Tribunalului din 10 decembrie 2015, Front Polisario/Consiliul (T-512/12).

seama de ansamblul normelor de drept internațional aplicabile în relațiile dintre Uniune și Maroc, astfel cum impune totuși Convenția de la Viena din 1969 privind dreptul tratatelor⁴.

În această privință, Curtea arată mai întâi că, **având în vedere statutul separat și distinct recunoscut teritoriului Saharei Occidentale în temeiul Cartei Organizației Națiunilor Unite și al principiului autodeterminării popoarelor, este exclus să se considere că expresia „teritoriul Regatului Maroc”, care definește domeniul de aplicare teritorial al acordurilor de asociere și de liberalizare, include Sahara Occidentală și, prin urmare, că aceste acorduri sunt aplicabile acestui teritoriu.** Astfel, Tribunalul nu a dedus consecințele statutului Saharei Occidentale din perspectiva dreptului internațional.

Apoi, din practica internațională rezultă că, **atunci când un tratat are vocația de a se aplica nu doar pe teritoriul suveran al unui stat, ci și în afara teritoriului respectiv, tratatul în cauză prevede expres acest lucru**, indiferent dacă este vorba despre un teritoriu care se află sub jurisdicția statului în cauză sau despre un teritoriu ale cărui relații internaționale le asigură statul menționat. Această normă se opune de asemenea ca acordurile de asociere și de liberalizare să fie considerate aplicabile Saharei Occidentale.

În sfârșit, după ce a amintit **principiul efectului relativ al tratatelor, potrivit căruia tratatele nu trebuie nici să dăuneze, nici să profite unor terți fără consimțământul lor**, Curtea arată că, având în vedere avizul consultativ emis de Curtea Internațională de Justiție în 1975 privind Sahara Occidentală la cererea Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite⁵, **poporul acestui teritoriu trebuie considerat ca fiind un terț** care poate fi afectat de punerea în aplicare a acordului de liberalizare. Or, în speță, **nu rezultă că acest popor ar fi consimțit ca acordul să fie aplicat Saharei Occidentale.**

În ceea ce privește faptul că anumite clauze ale acordurilor de asociere și de liberalizare au fost aplicate „*de facto*” în anumite cazuri produselor provenind din Sahara Occidentală, Curtea constată că **nu s-a stabilit că o asemenea practică ar fi fructul unui acord între părți care vizează modificarea interpretării domeniului de aplicare teritorial al acestor acorduri.** În plus, o pretinsă voință a Uniunii în acest sens ar implica admiterea faptului că aceasta a înțeles să execute acordurile într-un mod incompatibil cu principiile autodeterminării și efectului relativ al tratatelor, precum și cu cerința de bună credință care decurge din dreptul internațional.

Întrucât a concluzionat că acordul de liberalizare nu se aplică teritoriului Saharei Occidentale, Curtea anulează hotărârea Tribunalului care ajunsese la concluzia contrară și decide să soluționeze ea însăși acțiunea introdusă de Frontul Polisario. În această privință, Curtea constată că, din moment ce acordul de liberalizare nu se aplică Saharei Occidentale, Frontul Polisario nu este vizat de decizia prin care Consiliul a încheiat acest acord. **Curtea respinge, așadar, acțiunea Frontului Polisario pentru lipsa calității procesuale active.**

MENȚIUNE: Curtea de Justiție poate fi sesizată cu un recurs, limitat la chestiuni de drept, împotriva unei hotărâri sau ordonanțe a Tribunalului. În principiu, recursul nu are efect suspensiv. Dacă este admisibil și întemeiat, Curtea anulează decizia Tribunalului. Atunci când cauza se află în stare de judecată, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul. În caz contrar, ea trimite cauza spre rejudecare Tribunalului, care este legat de decizia pe care Curtea a pronunțat-o în recurs.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

⁴ Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, semnată la Viena (Austria) la 23 mai 1969 (Recueil des traités des Nations unies, vol. 1155, p. 331).

⁵ Avizul consultativ al Curții Internaționale de Justiție privind Sahara Occidentală (CIJ Recueil 1975, p. 12).